

Nr 164.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1947/48 till bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande; given Stockholms slott den 7 mars 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, fråga om anslag för budgetåret 1947/48 till bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 42) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1947/48 beräkna ett anslag av 80 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen. Jag torde nu ånyo få anmäla denna anslagsfråga.

Till Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande anvisades för ettvarvt av budgetåren 1937/38—1939/40 ett anslag av 100 000 kronor. Under krigsåren anvisades ytterligare anslag för ändamålet ehuru med lägre belopp. För budgetåren 1945/46 och 1946/47 har bidraget utgått med 80 000 kronor för vardera budgetåret. Härjämte har för budgetåret 1945/46 till Bidrag till 1946 års trafiksäkerhetskampanj anvisats ett anslag av 175 000 kronor. Samtliga anslag ha avräknats mot automobilskattemedlen.

Nationalföreningens ekonomiska förhållanden under budgetåret 1945/46 framgå av föreliggande bokslut, enligt vilket inkomster och utgifter uppgått till följande belopp.

<i>Inkomster:</i>		<i>Utgifter:</i>	
	Kronor		Kronor
Statsanslag	80 000: —	Löner och arvoden.....	29 299: 84
Bidrag från trafikförsäkringsföreningen.....	50 000: —	Dyrtidstillägg.....	7 936: 79
Medlemsavgifter	3 474: 30	Kontorskostnader.....	15 302: 36
Räntor.....	410: 13	Allmän propaganda	41 243: 82
Utgifter utöver inkomster	6 900: 62	Trafikundervisning	40 912: 05
		Diverse utgifter	5 878: 39
		Kongressutgifter	211: 80
	<hr/>		<hr/>
	Summa kronor 140 785: 05		Summa kronor 140 785: 05

Kapitalbehållningen, som den 1 juli 1945 uppgick till 11 064 kronor 59 öre, hade den 30 juni 1946 nedgått till 4 163 kronor 97 öre.

I skrivelse den 15 oktober 1946 har *nationalföreningen* hemställt om statsbidrag med 250 000 kronor för sin verksamhet under nästa budgetår. Föreningen har till en början lämnat en redogörelse för sin hittillsvarande verksamhet. Angående innehållet i denna redogörelse torde jag få hänvisa till handlingarna.

Rörande verksamheten under nästa budgetår anför nationalföreningen, att föreningen vid uppgörandet av sina planer varit starkt medveten om att trafiksäkerhetsarbetet med tanke på den fortgående utvecklingen av trafiken måste bedrivas med minst lika stor intensitet som under övergångsåret 1946, och att arbetets syftemål, en djupgående upplysning och undervisning bland alla lager av befolkningen, endast kunde uppnås under förutsättning att de åtgärder som vidtoges innebure en effektiv utvidgning av trafiksäkerhetsverksamheten utöver den ram, som av ekonomiska skäl hittills begränsat föreningens verksamhetsfält.

Nationalföreningen ämnade sålunda under arbetsåret 1947/1948 — utöver sin kontinuerliga verksamhet genom kurser — utbilda representanter för skilda kategorier till instruktörer i trafikupplysning och trafikundervisning, varigenom föreningen kunde skapa ett nät av stödjepunkter för sin verksamhet ute i landet. Föreningen räknade därvid med att de krafter, som komme i fråga som deltagare i kurserna, skulle anse sin uppgift som ett frivilligt åtagande och att ekonomisk ersättning endast skulle ifrågakomma, då deras verksamhet vore förenad med direkta personliga utgifter.

Föreningens framställning innehåller härefter en redogörelse för den planerade verksamheten, ur vilken redogörelse inhämtas bland annat följande.

Föreningen ville öka sina ansträngningar att få ett lokalt trafiksäkerhetsarbete till stånd med de medel och möjligheter, varöver kommunerna förfogade. Erfarenheten från trafikdags- och trafikveckoverksamheten i de större svenska samhällena vittnade om att de kommunala myndigheterna både ägde vilja och förmåga att verksamt främja trafiksäkerheten antingen direkt eller genom skapandet av särskilda lokala organ. I föreningens planer för det utvidgade samarbetet med de kommunala myndigheterna inginge tills vidare dock icke kursverksamhet.

Den utan gensägelse mest betydelsefulla insatsen i trafiksäkerhetsarbetet utfördes i landets skolor av skilda slag. Skolornas ledningar och lärarkrafter, som verksamt understödde trafiksäkerhetssträvandena, måste i sin tur bli föremål för stödåtgärder, varigenom deras arbete skulle underlättas och effektiviseras. Trafikundervisning i samband med de av folkskolinspektörerna anordnade lärarmötena syntes kunna fylla en viktig uppgift. Denna undervisning hade med framgång prövats av föreningen i begränsad omfattning. Det vore föreningens avsikt att utvidga verksamheten i samband med lärarmötena, så att föreningen därigenom kunde direkt eller indirekt nå samtliga lärare i landet. Föreningen önskade även bereda möjlighet för representanter för seminariernas lärarkårer att genomgå utbildning, varigenom de skulle göras skickade att leda trafikundervisningen bland de blivande lärarna och lärarinnorna.

Nationalföreningen hade försöksvis i samband med polistekniska föreningsmöten igångsatt en särskild upplysningsverksamhet om trafiksäkerhetsarbetet. Föreningen avsåg att utöka denna instruktionsverksamhet till att omfatta samtliga polistekniska föreningar, så att polismännen i hela landet så småningom skulle få del av trafiksäkerhetsarbetets uppläggning och praktiska genomförande. Trafikundervisning skulle vidare anordnas vid militärförbanden och till en början handhavas av särskilt utbildad personal. Utbildningen av de lokala instruktörerna skulle ske vid en av föreningen anordnad kurs, till vilken varje militärt förband i landet skulle beredas tillfälle att sända någon eller några befattningshavare i befälsställning.

Utbildningen av motorfordonsförare vore, fortsätter föreningen, i nuvarande läge av stor betydelse ur trafiksäkerhetssynpunkt, icke minst med tanke på utbildningsverksamhetens omfattning. Under 1946 beräknades sålunda icke mindre än inemot 100 000 personer genomgå körskoleutbildning.

De åtgärder, som hittills på detta område vidtagits, hade emellertid varit otillräckliga. För en god rekrytering av bilskoleinstruktörerna erfordrades en utbildningsform, som motsvarade tidens krav. Utbildningen borde vara enhetlig och av tillfredsställande omfattning samt stå under ledning av erfarna bilskolemän. Föreningen hade planer utarbetade för en dylik utbildningskurs för bilskoleinstruktörer och ämnade under verksamhetsåret sätta dem i verket.

Föreningen planerade vidare att i städer och större samhällen liksom hittills anordna trafikdagar och trafikveckor för allmänhetens upplysning och under-

visning. Tätorterna hade måst givas företräde för att effektivisera tillgängliga medel. En intensifiering av landsbygdens trafiksäkerhetsarbete vore emellertid ofrånkomlig. Då trafikfylleriet fortfarande utgjorde en allvarlig trafikolycksfaktor, syntes det nödvändigt att kampen mot detsamma fortsattes och skärptes.

Föreningens verksamhet bland industrier och andra större företag vore under utveckling. De olycksrisker, som vore förenade med anställdas färd till och från arbetsplatserna måste kraftigt motarbetas. För denna verksamhet krävdes emellertid ökade resurser, som möjliggjorde anskaffandet av speciell materiel.

Föreningen förklarar sig slutligen ha för avsikt att låta inspela korta journalavsnitt av intresse ur trafiksäkerhetssynpunkt och låta intaga dessa avsnitt i biografernas ordinarie program.

De sammanlagda utgifterna för nationalföreningens verksamhet under budgetåret 1947/48 ha beräknats komma att uppgå till följande belopp:

	Kronor-
Administration och centralt bedriven verksamhet	40 000
Kontorskostnader, hyra, städning, lyse, telefon, porto m. m.	20 000
Allmän propaganda i städer och på landsbygden	80 000
Åtgärder till stöd för den obligatoriska trafikundervisningen	50 000
Trafikundervisning bland folkskollärarna	10 000
Kursverksamhet för seminarielärare	5 000
Instruktionsverksamhet bland polismännen	10 000
Kurs för militärer	10 000
3 månaders kurs för utbildning av körskoleinstruktörer	10 000
Diverse utgifter	15 000
<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> Summa kronor	250 000

I anslutning härtill framhåller föreningen, att det med tanke på den väntade, fortsatta ogynnsamma utvecklingen av trafikolycksfallsfrekvensen funnes starka skäl som talade för att ytterligare medel vore behövligen för trafiksäkerhetsarbetet. Föreningen hade emellertid med hänsyn till sina möjligheter att på effektivaste sätt utnyttja anslagna medel ansett sig under för handen varande omständigheter böra stanna vid det äskade beloppet, vilket föreningen dock betraktade som oundgängligen nödvändigt för att trafiksäkerheten icke skulle eftersättas i vårt land.

I utlåtande av den 30 oktober 1946 har 1945 års trafiksäkerhetskommitté erinrat om den på kommitténs förslag igångsatta 1946 års trafiksäkerhetskampanj, vari nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande deltagit genom att handhava verksamheten såvitt avsåge allmänna undervisningsanstalter och bilskolor. Det förtroende för upplysnings- och propagandaarbete, som trafiksäkerhetskommittén haft redan innan kampanjen igångsattes, hade genom de av kampanjen vunna erfarenheterna befasts. Vid den planläggning av trafiksäkerhetsarbetet på längre sikt, som kommittén jämlikt sitt

uppdrag hade att utföra, räknade kommittén därför med att denna gren av trafiksäkerhetsarbetet borde ges större utrymme och resurser än tidigare varit fallet. Detta arbete syntes medföra så goda resultat, att de flera gånger om uppvägs de utgifter, som arbetet betingade.

Kommittén förklarar sig i princip tillstyrka, att medel för fortsatt upplysnings- och propagandaverksamhet ställas till förfogande för budgetåret 1947/48. Det av nationalföreningen föreslagna beloppet syntes av föreliggande behov väl motiverat, och det borde, om det utfylldes med bidrag från andra håll, kunna vara ägnat att möjliggöra ett fruktbringande arbete.

I skrivelse den 26 februari 1947 har trafiksäkerhetskommittén ytterligare anført, att det numera stode klart, att kommitténs arbetsresultat icke kunde komma att bli föremål för statsmakternas beslut förrän tidigast vid 1948 års lagtima riksdag. Med hänsyn därtill kunde kommitténs planer knappast komma att rent organisatoriskt inverka på nationalföreningens verksamhet under budgetåret 1947/1948.

Föreningen syntes, fortsätter kommittén, under nästa budgetår böra följa sitt arbete efter i stort sett samma linjer som tidigare. Det syntes emellertid synnerligen önskvärt, att det samarbete med lokala organ, som inleddes under 1946 års trafiksäkerhetskampanj, på allt sätt utbyggdes och stärktes så att föreningen i enlighet med dess syfte framstode som en verklig nationalförening. Utan en kraftig lokal förankring syntes trafiksäkerhetsarbetet i landet aldrig kunna bli fruktbarande. Den verksamhet, som föreningen enligt sin framställning hade för avsikt att bedriva under ifrågasvarande budgetår, innefattade en serie åtgärder, vilka vore av betydelse för trafiksäkerhetens främjande och av den art, att statliga medel borde användas för deras genomförande.

Hur anslaget skulle fördelas mellan olika uppgifter syntes enligt kommittén böra bli föremål för ytterligare överläggningar inom föreningens styrelse. I den mån styrelsen så önskade, vore kommittén beredd att lämna sitt bistånd vid denna detaljplanering och framföra de erfarenheter, som vunnits under dess utredningsarbete, och de önskemål i fråga om upplysningsverksamhetens inriktning och utformning, som därvid framträtt.

Därest statliga medel i föreslagen utsträckning ställdes till förfogande, syntes det sannolikt, att anslag även komme att lämnas från annat håll. Det vore enligt kommitténs mening i hög grad önskligt att nationalföreningen sattes i tillfälle att på detta sätt genomföra en brett upplagd upplysningsverksamhet under budgetåret 1947/48.

Kommittén förutsätter emellertid, att föreningens styrelse komme att tillse, att föreningens kansli under ifrågasvarande tid på lämpligt sätt förstärktes, så att arbetet kunde ge resultat, som motiverade de ifrågasatta kostnaderna.

Trafiksäkerhetsarbetet i vårt land har hittills i väsentlig mån ankommit på nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, vilken förening åtnjtit statsbidrag med belopp som närmast före kriget uppgingo till högst 100 000 kronor om året men sedermera på grund av tidsförhållandena minskats och

för innevarande budgetår bestämts till 80 000 kronor. Frågan om behovet och omfattningen av ett för trafiksäkerhetsarbetets bedrivande och samordning ansvarigt organ är för närvarande föremål för utredning inom 1945 års trafiksäkerhetskommitté. Kommittén har ännu icke hunnit avgiva något förslag i denna del, vilket kan komma att organisatoriskt inverka på föreningens verksamhet under budgetåret 1947/48. Kommittén har emellertid ansett, att föreningen under nästa budgetår bör fullfölja sitt arbete efter i stort sett samma linjer som tidigare. Jag vill för egen del ansluta mig till kommitténs uppfattning. I likhet med kommittén förutsätter jag, att det skall ankomma på föreningens styrelse att närmare överväga huru föreningens verksamhet lämpligen bör bedrivas i syfte att på effektivaste sätt främja trafiksäkerheten.

Föreningen har för nästa budgetår äskat bidrag av statsmedel med 250 000 kronor, vilket belopp tillstyrks av trafiksäkerhetskommittén. För egen del finner jag önskvärt, att trafiksäkerhetsarbetet nu kan återupptagas åtminstone i samma omfattning som före kriget och att medel dessutom stå till förfogande för en intensifiering i syfte att övervinna de särskilda svårigheter som sammanhånga med återgången till fredsmässiga förhållanden på trafikens område. Jag vill med hänsyn härtill förorda att anslaget för nästa budgetår bestämmas till det äskade beloppet, 250 000 kronor.

Jag förutsätter därvid, att föreningens styrelse skall låta sig angeläget vara att söka från enskilt och kommunalt håll erhålla de ytterligare bidrag som erfordras för en önskvärd intensifiering av trafiksäkerhetsarbetet.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* å riksstaten under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av kronor 250 000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Sven G Karlson.